

Nieuwsbrief
November 2013

VOORWOORD

U heeft het al gemerkt. De Nieuwsbrief van Stichting Kermis-Cultuur is veranderd qua opzet en lay-out. We hopen dat dit u bevalt. Om deze reden is er ook geen oktober nummer verschenen maar dit gaat zeker ingehaald worden met deze nieuwsbrief. De nieuwsbrief zal ook verder verbeterd worden waar nodig. Helaas zit kermisseizoen 2013 er op. Op een aantal winterkermissen in met name Limburg en de nodige winterevenementen na zal het wel rustiger zijn maar achter de schermen gebeurt er heel veel in de kermiswereld. Veel exploitanten verkopen oliebolletjes, bananenbolletjes, slagroomwafels en andere lekkernijen in de vele gebakkransen die in ons land verschijnen in november en december. Bij veel winkelcentrums, tuincentrums en stations zullen weer tienduizenden oliebolletjes over de toonbank gaan. Heerlijke warme kersenbolletjes met slagroom, als ik er al aan denk loopt het water me al in mijn mond. En ik hoop ook bij u. Voor de exploitanten wordt het ook weer een drukke periode met verpachtingen. De grotere kermissen hebben al pachtadvertenties geplaatst in de diverse vakbladen. Wat de toekomst ook brengt. Good old Doris Day zong het al "Que Sera Sera, Whatever will be will be". De toekomst zal het leren

Stichting Kermis-Cultuur Nederland

Culemborg kermis

Woensdag, de laatste kermisdag in Etten-Leur, tegenwoordig bekend als familiedag of eurodag.

De warenmarkt siert nu niet het gedeelte van de Markt en het Raadhuisplein, maar de kermis daar is al open om 10.00 uur.

Wanneer de "Ettense" kermis in de "grote" vakantie valt, blijft dit een dag waarbij moeder en kind deze zaken combineren en genieten van het gebodene. Ma koopt groenten, fruit, wellicht een mooie zomerjurk, zoon of dochter geniet van de rondjes in draaimolen, de Buggy's, babyflug of pikt ergens een prijsje weg bij het touwtje trekken of andere spellenzaak.

In de vroege morgenuren hebben diverse exploitanten hun pakwagens al zo dicht mogelijk bij hun attractie gezet om na 24.00 uur zo snel mogelijk te kunnen afbouwen en op weg te gaan naar het volgende kermisterrein. Het wordt weer druk deze dag want de regio komt nog eenmaal dit jaar genieten van de Cakewalk, Autoscooter, Break Dance, Impact, Discovery, Ice Jet, Booster XXL, Super Mouse, Spuk spookhuis en al die andere uitdagende kermiszaken voor jong en oud. Ook het gok- en spelvermaak mag zich nog een goede klandizie toebedeeld zien.

Frans Bul verkoopt nog menig zuurstok of kaneelstok en de oliebolle kraam bakt nog volop lekkernijen.

Een broodje haring of een pondje paling komt later nog wel aan de beurt.

Langzamerhand gaat het daglicht over in de schemering, het afscheid van het jaarlijkse volksvermaak kondigt zich aan. De kleurrijke lampjes van de attracties nodigen nog eenmaal uit om toch maar het onderste uit de kan te halen op deze laatste avond van de "Ettense" zomerkermis. De temperatuur is goed, het is zwoel, de terrassen zijn goed gevuld alsof de cafégangers willen zingen; "En we gaan nog niet naar huis, nog lange niet". Genieten is de boodschap, zolang het nog kan.

Het is rond 22.00 uur de lampjes van de draaimolen en de buggy's zijn al voor driekwart gedeelte uit, hun klandizie voor dit jaar zit er op. Beetje bij beetje wordt al een begin gemaakt met de afbouw van de attractie, hoewel dit eigenlijk nog niet mag.

Onderdelen die als eerste in de pakwagen moeten, worden opgestapeld of worden ingepakt, het onttakelen van de attractie is begonnen. Intussen draaien de Cakewalk, de autoscooter, de Booster, de achtbaan en al die andere grootvermaak zaken nog steeds hun rondjes, bij hen is nog geen sprake van afbouw.

Ook de gok- en spelzaken voelen hun maag nog steeds goed gevuld met muntjes of euro's. De kansspelen prijzen hun resterende loten of plankjes aan. Je merkt dat het ook hier een aflopende zaak is, maar nieuwe kansen, nieuwe prijzen zorgen er voor dat de laatste kermiscentjes worden gespendeerd.

Zo tegen middernacht is het ver gedaan met de pret. Draaimolen, babyflug en buggy's staan al "in hun blootje".

Bij de grote attracties wordt intussen de werkkleding aangetrokken en er wordt flink aangepakt, het is intussen 24.00 uur. Spelcontainers worden ontdaan van prijzen, de spellen worden naar binnen geschoven, de lichten worden gedoofd en de panelen worden ingeklapt.

Binnen een uur zijn ze klaar om weer af te reizen. Met man en macht wordt gewerkt aan de cakewalk, de autoscooter, want morgen of soms nog dezelfde dag moet elders weer worden opgebouwd.

Vrijdagavond moet alles weer piekfijn in orde zijn, het leven van een kermisexploitant is hectisch en uitdagend.

Bij de achtbaan haalt een kraan de rails uit elkaar en stapelt ze op de grote pakwagens, fel licht helpt de mannen hierbij.

Om half vier in de ochtend staan diverse attracties weer klaar om af te reizen.

In de morgen is bijna alles weg. Overal waar de attracties hebben gestaan ligt er rommel waar straks de schoonmaakkploeg voor de laatste maal de handen vol aan heeft.

Enige uren later is er echt niks meer van het kermisvermaak te bekennen. Het verkeer rijdt weer over de markt en Oude Bredaseweg, de fontein op het Raadhuisplein doen hun werk weer. De auto's nemen weer plaats op de pleinen bij de Nieuwe Nobelaer.

Niemand houdt het voor mogelijk dat hier gisteravond nog volop kermis werd gevierd.

We kunnen er weer een volle 360 dagen tegen. En voor wie er nog geen genoeg van heeft, kan in juli en augustus volop plezier beleven op de talloze Brabantse kermissen.

Het is weer voorbij, verdriet heerst, was het alvast maar weer volgend jaar.

Attractienieuws :

Flying Circus de Roover (België)

De familie de Roover bezit sinds kort drie Babyflugs. Naast de Luna en Jupiter is de 'Flying Circus' als derde kindervliegtuigmolen toegevoegd. De attractie kreeg een complete restyle.

kermishistorie

BIOSCOOP H. FEY

Bij de opkomst van de reizende bioscoop op de Nederlandse kermis aan het einde van de negentiende eeuw behoorde Herman Fey tot een der eersten. Zijn zaak behoorde destijds tot een van de fraaiste attracties van de kermis en het gebeeldhouwde front maakte destijds grote indruk. Voordat dat overschakelde op een bioscoop exploiteerde hij het zogenaamde Palais-Cristal-oriental een soortgelijk kijkwerk als het latere Kristallen Lichtpaleis van Alex Benner. Mogelijk heeft Fey deze tent gebruikt voor zijn reizende bioscoop. Hij startte de exploitatie in een tijd dat er nog weinig concurrentie was, maar helaas heeft hij niet lang van zijn succes kunnen genieten. In juli 1899 stond Fey op de kermis te Utrecht en ondanks het feit dat er nog niet veel reizende bioscopen waren stonden er daar toch twee en moest Fey concurreren met de firma H. Grünkorn. In een stad als Utrecht was dat destijds schijnbaar geen probleem want beide zaken zaten doorgaans vol. Fey vertoonde onder andere een film over de Londense brandweer en hiermee heeft hij misschien het noodlot getard. Op zaterdagavond na de laatste voorstelling vloog de bioscoop van Fey in brand. Al snel bleek dat er geen houden meer aan was en in de naastgelegen dierenspel stond men min of meer op het punt om de dieren dood te schieten. Gelukkig bleek dit niet nodig en wist de brandweer de schade te beperken tot de bioscooptent. De bluswerkzaamheden werden gehinderd door het rumoerig en vaak dronken publiek. De politie moest zelfs naar de sabel grijpen terwijl er ook enkele malen een brandslag op het publiek werd gericht. Hierbij werden nog eens enkele kleine kermiskramen beschadigd. Van de bioscooptent bleef niets meer over. In hoeverre het front werd beschadigd is niet bekend, maar het orgel, de stoommachine en de dynamo bleven in ieders geval gespaard. Fey kreeg het wel voor elkaar nog datzelfde jaar wederom met een bioscoop op de kermis te staan, want in november staat hij weer op de kermis te Gorinchem. Ook in 1900 reist Herman Fey weer met zijn bioscoop, maar na dat jaar komen we zijn zaak op de kermis niet meer tegen. Wel geeft hij later nog filmvoorstellingen in vaste gebouwen. Omstreeks 1910 komt Fey terug op de kermis met een vrolijk rad.

Foto's : (van boven naar beneden) :

1 Palais Cristal Oriental van H. Fey kermis Leeuwarden 1897.

2 Kermis Utrecht 1899.

3 Reizende bioscoop Herman Fey.

4 Kermis Gorinchem 1899.

5 Kermis Leeuwarden 1900.

kermishistorie

KERMIS TE LEEUWARDEN.

Standplaats: Midden PLEIN.

Palais-Cristal-Oriental Kunstgebouw,

grootst en nieuwst Kermisamusement met 500 Kristallen Spiegels.

Statuetten van den SULTAN VAN TURKIJE met zijne FAVORITES, levensgroot, in nationaal costuum.

Te Groningen, Utrecht, Deventer en Arnhem werd het Prachtgebouw door duizenden personen bezocht, welke verbaasd stonden over de prachtige inrichting. Voortdurend te bezichtigen; ingericht voor de netste Families.

Entrée 15 cents. Kinderen 10 cents.

Directeur H. FEIJ.

Kermis. - Utrecht.

Gedurende de Kermis zullen in de

Electro Royal Biograph

Verbeterde Kinomatograaf

Voorstellingen worden gegeven.

Al onze **Photographiën** worden **levensgroot** vertoond door eene **Electrische Stroom** van 45 Ampère (5000 Kaarsenlicht).

In deze Voorstelling zullen uitnunten de door hem zelf opgenomen

Sensatie-Nummers.

Het uitgaan van de Hoogmis van de Cathedrale Kerk aan de Lange Nieuwstraat op 9 Juli, waarin honderden personen te herkennen zijn, en het Groot Nationaal Zwem-Concours op 9 Juli, des namiddags 1 ure, in de Zwem- en Badinrichting aan de Krommen Rijn, waaronder zal uitnunten de Groote Water-Pantomime „Robert en Bertram, of de Lustige Vagebonden”. Het grootste succes. — Zie verder Programma's.

Het groot Marine-Manoeuvre op Zee, 6 afdeelingen.

Bezoek van H. M. Koningin Wilhelmina aan Wormerveer, 5 April i.l. Kroningsfeesten te Amsterdam, 5 September 1893. — Tooverpaleis, 13 afdeelingen. — Acrobaten en Excentrieken, Hercules en Gymnasten en verder meer dan 1000 verschillende Tableaux.

Hoogachtend,

Aanbevelend,

H. FEIJ.

kermishistorie

Kermis Gorinchem.
Standplaats Kalkhaven.

ELECTRO-BIOGRAPH.

Verbeterde Kinematograaf.

Directeur H. FEY.

Iederen dag schitterend succes door de duizenden bezoekers.

Men verzuime niet de Biograph met een bezoek te vereeren.

 Nieuwe tableaux der Transvaalsche en Engelsche Oorlog

en verder iederen dag verandering van program.

Entrée: 1e rang 25 cent, 2e rang 15 cent, 3e rang 10 cent.

Kinderen: 1e rang 15 en 2e rang 10 cent.

Hoogachtend,

Directeur H. FEY.

Groote zaal „Harmonie”.

ELECTRO BIOGRAPH.

Directeur H. FEY.

De Voorstellingen vinden plaats op 11, 13, 15, 16, 19, 20, 22, 23, 24 en 25 Februari 1900.

Voortdurend twee OPNAME-MACHINES werkzaam op het Oorlogsterrein in Transvaal. De laatste gebeurtenissen in den Transvaalsch-Engelschen Oorlog worden natuurgetrouw als levende Photographiën daargesteld.

In alle plaatsen van Nederland duizenden bezoekers, schitterend succes.

De Directie beschikt over meer dan duizend der nieuwste Tableaux.

Aanvang der Voorstelling precies 8 uur, einde 10 uur. Bureau-opening 7 uur.

 Tableaux tegen de zeden worden nooit vertoond

Plaatsen te bespreken in „de Harmonie” van 11—1 uur. Loting precies 1 uur.

Prijzen der plaatsen: Loge f 0.75. 1e rang f 0.50 Parterre en Galerij f 0.25.

Regisseur J. ROOSEBOOM.

Directeur H. FEY.

Site van de Maand :

www.facebook.com/kermisboeken

Op internet valt er heel wat af te surfen. En niet met beide voeten op een surfplank in de branding maar keurig achter het beeldscherm op het internet.

Duizenden websites zijn er te vinden over de kermis. Veel exploitanten hebben hun eigen site, er zijn fansites, forums en ook op Facebook is het nodige te vinden. Een van de bekendste kermispagina's op Facebook is de pagina 'kermisboeken'. De site is opgericht door de bekende kermisliefhebber en kermisjournalist Lauran Wijffels. Lauran weet op een boeiende wijze de kermis op een positieve manier naar voren te brengen. Wie lid is van Facebook en de pagina bezoekt komt vele wetenswaardigheden tegen. Dit kan variëren van informatie over de strijd om de vroege kermisverpachtingsdata van Uden en Tilburg in Duitsland tot artikelen uit diverse kranten en de nodige humor.

Onlangs kreeg de pagina 'kermisboeken' op Facebook haar 500ste liker. Opvallend is ook de grote belangstelling van veel kermisexploitanten voor deze pagina.

Op 4 november 2013 schreef Lauran Wijffels dat er een bundel 'Ker-miss en 50 andere kermiscolumns' gaat verschijnen van hem in samenwerking met Stichting Kermis-Cultuur. Het is de bedoeling dat deze bundel in juli 2014 gepresenteerd zal gaan worden tegen een aantrekkelijke prijs. Interessant nieuws wat natuurlijk in een komende nieuwsbrief ook aandacht aan besteed gaat worden.

Naast serieuze onderwerpen wordt er ook de nodige humor gebracht. En dat is in deze tijd altijd van harte welkom natuurlijk.

In het kader van “Burendag” organiseerde zorgcentrum Pantein op zaterdag 21 september in het nieuwe bejaardencentrum, voorheen de Elsendonck, een kermisexpositie. Piet Winkelmolen van Stichting Kermis-Cultuur verzorgde deze expositie. Het nodige fotomateriaal, kermisattributen, kermisprijsjes, oud snijwerk etc. waren er te zien.

Terug in de tijd : Zwolle

Kermis Weert

Weert kermis

1 oktober, de sprinter stopt op het pittoreske station Weert,
Bestemming is de kermis met de bootjesmolen van kapitein Geert.
Een van de grootste feesten met sfeer in het zuiden,
door heel de stad klinken de nostalgische orgelgeluiden.

Bij de gebakkraam kijkt zoonlief graag naar langslopen meiden,
oma's en opa's kijken nostalgisch naar de rups en denken aan vroegere tijden.
De kleinkinderen draaien in de Octopussy en de oude draaimolen,
friet en broodjes speklap worden er ondertussen gebakken door Jan Vermolen.

Mevr. Netty is vandaag jarig en verleidt mensen tot het ping-pongspel,
ze is vandaag vijfenzeventig jaar geworden en altijd prijs, jawel.
In de New York kunnen de mensen rijden en botsen,
echte waaghalzen ondergaan de Inversion XXL zonder te kotsen.

Bij de Disco Dancer is het omhoog en omlaag en een komen en gaan,
Ondertussen draait ook vrolijk rond de altijd gezellige familieachtbaan.
Je schrikt je een Thriller bij Eucalypta met die vogel op haar rug,
Je zweeft rond onder de Sint-Martinuskerk in de Wellenflug.

Je loopt zonder natte voeten te krijgen in de waterballen,
Je draait in de polyp en je laat de grijpkransen een beer in het bakje vallen.
2 rode appels koop je bij Tini's Fruit bar, heel gezond en geen vet.
Steeds harder en sneller draai je rond in de altijd mooie Snowjet

Op de Weerter kermis, ik ben er altijd in mijn nopjes,
Bij het zien van bussensport, Jumper en de draaiende theekopjes.
Bij Wimpie's prijzenpaleis of Ivo Severijns met in zijn derby de kamelen,
Weerter kermis is er een waar je je nooit zal vervelen.

Godrie Spijkers

Goud van Oud

Apollo – Wuyts (België)

De Nieuwsbrief van Stichting Kermis-Cultuur gaat over de kermis van heden en verleden en de activiteiten van Stichting Kermis-Cultuur. Heeft u een nieuws voor de nieuwsbrief dan kunt u altijd contact met ons opnemen via e-mailadres

webmaster@kermisvantoen.eu

Deze nieuwsbrief is copyrighted.

Content in deze nieuwsbrief is met dank aan Piet Winkelmolen, Hennie van Oers en Piet Winkelmolen

Eindredacteur : Godrie Spijkers

© Stichting Kermis-Cultuur Nederland 2013

www.kermiscultuur.nl